

KOKKUVÕTE

Metallitööstus on Euroopa Liidu suurimaid tööstusharusid, mida iseloomustab madal lisandväärtus samal ajal kui toormaterjali ja tööjõuhinnad on pigem kõrged. Tööstusharus tellimuspõhiselt allhanget pakkuvate ettevõtete peamiseks väljakutseteks on tehnoloogiast arengust tulenev pidev uuendamine ja kaasajastamine ning kliendinõudluse rahuldamine.

Magistritöö eesmärgiks oli enim liikuvate artiklite laovarude optimeerimine kasutades kapitali vabastamiseks omamise kogukulu mudelit. Lisaks selgitati välja seisvate ja aeglaselt liikuvate varude hulk, mille tekkimist püütakse tulevikus minimeerida ning juba seisvatele artiklitele alternatiivseid kasutuskohi leida. Uurimustöö autor leidis vastused ka kõigile eelnevalt püstitatud uurimisküsimustele. Töö fookusettevõtteks oli Saku Metall Allhanke Tehas AS.

Oluliseks väliseks tulemuslikkuse näitajaks SMAHT puhul on teenindustase, mille all mõistetakse klientidele õigeaegselt tarnitud tellimuste osakaalu. Sisemiselt on peamiseks tulemuslikkuse näitajateks tootmisvõimekusse kulutatud ressursid ja varude väärtus.

Ettevõtte varude juhtimise efektiivsust saab mõõta, analüüsides materjalide koguväärtuse osakaalu dünaamikat müügitulusse ja kasumisse. Detailsema ülevaate ladude ja kaubagruppide lõikes saab majandustarkvara ajalooliste kannete põhjal. Analüüsi tulemusel selgub enim kasutatavate, vähe liikuvate ning surnud laovarude osakaal. Varude tasemel on võimalik raiskamist vältida ja kuluefektiivsust saavutada omamise kogukulu reaalse väärtuse hindamisel ja seeläbi varude juhtimist optimeerides. Parendamise tulemusel on võimalik mõjutada varude käibekiirust ja teisi rahandussuhtarve, mis vähendavad omakorda lao- ja kapitalikulud.

Omamise kogukulu mudeli eesmärgiks on kõikide seotud ärikulude kajastamise toote soetusmaksumuses. Kogukulu mudel on efektiivne tööriist, mille abil on võimalik teha strateegilisi ostuotsuseid võttes arvesse kõik kulud, mis on seotud kaupade ja teenuste ostmise ja hankimisega kui ka hooldamise, kasutamise ja omamisega. Lisaks on TCO mudel kasutatav tarnijate hindamise tööriistana, parandab ostja arusaama tarnija tulemuslikkusest ning selle mõjust kulustruktuurile ja annab suurepäraseid algandmed läbirääkimiste pidamiseks.

Uurimusküsimustele vastuste saamiseks kasutati kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid meetodeid.

Antud töös koostas autor spetsiaalse omamise kogukulu mudeli AS Saku Metall Allhanke Tehase lehtmaterjalidele. Valimi koostamiseks kasutati laoväärtuse ja materjalide kasutuspõhist ABC analüüsi. Mudel on rakendatav ka ettevõtte teiste tootegruppide lõikes. Kulukomponentide

tundlikkuse hindamiseks kasutati stsenaariumianalüüsi. Analüüsi ja mudeli rakendamise tulemusena selgus, et enim omamise kogukulu mõjutavateks teguriteks on veakulu, mis arvutatakse tarnijate tulemusnäidikute, nendest tulenevate asendustarnete hulga ja alternatiivsete materjalide ostuga kaasnevate hinnaerinevuste alusel. Veakuludele järgneb tähtsusest ladustamiskulu, mis on otseses seoses puhvervaru kogustega fookusettevõttes. Kuna töö eesmärgiks oli ka kapitali vabastamine siis täiendavalt leiti, et kuigi omamise kogukulu riskimaandamise-ja loobumiskulu märkimisväärselt ei mõjuta on nende komponentide kaudu võimalik aasta jooksul käibekapitali vabasta. Tulenevalt ettevõtte spetsiifikast ja rahandussuhtarvude näitajatest ei ole küll võimalik vabastatud kapitali täiendavalt investeerida. Vabastatud käibekapitali oleks võimalik koheselt kasutada tarnijatele maksevõlgnevuste likvideerimiseks, kuna see on ettevõttes vaadeldaval perioodil murekohaks olnud.

Antud magistr töö on mõeldud eelkõige fookusettevõttele, kuid annab võimaluse sarnase analüüsi läbiviimiseks ka teistes lehtmetailide töötlemisega tegelevates ettevõtetes. Mudeli mõningate kohandamisega on võimalik seda rakendada erinevates valdkonnas tegutsevates tööstusettevõtetes.